

Lectoraat Welzijn van Dieren

verbonden aan het GKC-
programma Welzijn van Dieren

In deze nieuwsbrief:

- [Nieuwe projectmedewerkers](#)
- [Studium Generale](#)
- [Projecten](#)
- [Externe audit lectoraat](#)
- [Verbouw dierfaciliteiten](#)

Het Lectoraat Welzijn van Dieren vormt via netwerken, onderzoeken en projecten de schakel tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en samenleving. Hierbij wordt gewerkt aan nieuwe inzichten en kennis ten aanzien van verbetering van het welzijn van dieren in de praktijk.

Ideeën?

Hoewel het lectoraat niet stil zit, is er altijd ruimte voor nieuwe ideeën! U bent dus altijd van harte welkom om

Geachte heer/mevrouw,

Ik ben blij u met deze 'decemberbrief' opnieuw te kunnen informeren over de activiteiten van het lectoraat Welzijn van Dieren. Mede namens onze enthousiaste medewerkers wens ik u graag ontspannen feestdagen toe en een veilig, gezond en inspirerend 2013.

Hans Hopster

Nieuwe projectmedewerkers

[Esther Veenstra](#)

[Vincent](#)

[Neddermeijer](#)

"Tijdens mijn opleiding Diermanagement (diploma 2012) heb ik de major Dier & Samenleving gedaan en vakken bij de burens gevolgd, bij de Dier- en Veehouderij opleiding. Ik heb een grote interesse in het welzijn van de landbouwhuisdieren, vooral in hoe die verbeterd kan worden. Voor het lectoraat houd ik me onder andere bezig met het project Dierenwelzijn in Beeld en het Expertisecentrum Dierenwelzijn. Voor deze laatst genoemde ondersteun ik namens het

"Ik ben afgestudeerd als bioloog aan de Rijksuniversiteit Groningen, met als specialisatie diergedrag, humane ethologie, en evolutie. Net als Esther ben ik begin dit schooljaar begonnen als projectmedewerker bij het lectoraat Welzijn van Dieren, en dit bevalt mij erg goed! Ik houd mij, naast tal van andere zaken, bezig met het project Dierenwelzijn in Beeld, het project rondom Dierentuinvloeding, en het nieuw-opgerichte Expertisecentrum

ideeën aan te kaarten en mogelijkheden voor ontwikkeling met ons te bespreken. Wij spannen ons graag in om met u te bekijken hoe we goede projectvoorstellen van de benodigde menskracht en financiering kunnen voorzien. Belangrijk daarbij is uiteraard dat onze activiteiten uiteindelijk moeten bijdragen aan een betere positie van dierenwelzijn in het onderwijs.

lectoraatdierhouders die willen investeren in diervriendelijke houderijsystemen. Daarnaast houd ik me bezig met tal van andere zaken, waaronder bijvoorbeeld het ontwikkelen van trainingsmateriaal voor inspecteurs die met welzijnsmonitors het welzijn van verschillende soorten landbouwhuisdieren gaan toetsen"

Dierenwelzijn. Daarnaast ben ik voor 20% van mijn aanstelling werkzaam in het onderwijs op VHL; als tutor, als begeleider van VIP-projecten, en als begeleider bij afstudeeropdrachten. Door al deze verschillende werkzaamheden is de kans dat je ooit met me samen zal werken groot- alvast aangenaam kennis maken!"

Studium Generale

16 januari 2013: 'AU!? De (on)zichtbaarheid van pijn bij dieren'

Op woensdag 16 januari 2013 organiseert het lectoraat Welzijn van Dieren het 1^e Studium Generale van het schooljaar 2012-2013. Het onderwerp dat deze middag centraal staat is 'pijn en dierenwelzijn'. Na een inleiding door lector Hans Hopster zal een viertal sprekers vanuit verschillende invalshoeken hun licht laten schijnen op dit onderwerp. Het belooft een inspirerende middag te worden waarbij presentaties over pijn bij vissen (prof. Gert Flik, RUN), pijnherkenning bij proefdieren (dr. Harry Blom, UU), pijnbestrijding en -preventie in de veehouderij (drs. Marion Kluiwers, WUR-LR) én pijnbeleving en -ervaring (dr. Vincent Pompe, VHL) de revue zullen passeren. Het programma begint om 13.15 uur en zal tot 15.15 uur duren. De entree is gratis en iedereen is van harte welkom in het Auditorium van Hogeschool van Hall Larenstein, Agora 1, te Leeuwarden!

irene.walstra@wur.nl

Voor meer informatie:

Projecten

Dierenwelzijn in beeld

Binnen dit project zijn studenten van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL) een digitale dierenwelzijnstest aan het ontwikkelen. Het eindproduct zal een test zijn waarmee een huisdierbezitter via zo'n 25 vragen

Behalve deze 2 interessante ontwikkelingen is het productieteam van VideoNerds wederom bezig geweest met het maken van een viertal korte films over dieren. Spoedig na de kerstvakantie zullen deze films klaar zijn en binnen afzienbare tijd

over huisvesting, voeding, gedrag, gezondheid en ethiek kan achterhalen hoe het met het welzijn van zijn/haar huisdier gesteld is. De welzijnstests voor honden en konijnen zijn in januari 2013 af, andere diersoorten volgen later. Daarnaast is een groep NHL-studenten bezig met het ontwikkelen van een applicatie voor smartphones en tablets, die huisdierbezitters attendeert op abnormale gedragingen bij hun huisdieren. In een virtuele huiskamer kunnen op een interactieve manier via deze applicatie verschillende vormen van afwijkend gedrag getoond worden.

daarna zijn deze te bewonderen via de Beeldenbank van Dierenwelzijnsweb. Voor meer informatie: esther.veenstra@wur.nl vincent.neddermeijer@wur.nl

---

KIGO-2013

Lopende de discussie over een effectievere inzet van innovatiemiddelen in groen onderwijs wordt voor de KIGO-ronde van 2013 uitgegaan van 4 domeinprogramma's. Dierenwelzijn wordt ondergebracht bij het GKC-programma Dier. Nog sterker dan vorig jaar ligt de nadruk op veehouderij, topsector A&F, HCA en UDV. Daarom, maar ook vanwege een relatief beperkt budget, kiest het programmateam Dierenwelzijn ervoor om de volgende drie projectideeën als voorstellen uit te werken:

- 1) Veehouderij, koplopers, boegbeelden, maatschappelijke verbinding en ontwikkeling van hbo-onderzoekscompetenties ter ondersteuning van innovaties. Trekker is HAS Hogeschool (Lenny van Erp);
- 2) Continuering van de netwerkactiviteiten en versterking van het loket naar onderwijs en samenleving. In maart 2012 is DWW onderdeel geworden van het [Groen Kennisnet](#) en is daarmee ook beter vindbaar in het niet groene onderwijs (Edurep, Wikiwijs, Kennisnet). DWW wil de komende tijd nog meer informatie van verschillende kennisinstellingen publiek toegankelijk maken. Daarnaast zal versterkt worden inzet op de innovatie van groen onderwijs en het leren toepassen van beschikbare producten, onderwijsmaterialen en werkvormen. Trekker is Van Hall Larenstein (Hans Hopster);
- 3) Naast de sterke nadruk op veehouderij heeft EZ ook eigen belangrijke beleidsdossiers waaronder 'erfelijke problemen bij rashondenfokkerij'. Vorig jaar is op dit onderwerp een KIGO-voorstel op een haar na goedgekeurd. In de nieuwe ronde wordt dit voorstel kansrijk geacht. Trekker is Citaverdecollege (Hans Hilverda).

Aankoopmotieven gezelschapsdieren

Het onderzoek dat het lectoraat Welzijn van Dieren verricht naar de motieven van mensen om

Om meer inzicht te krijgen in de achtergrond van de aanschaf van het dier zijn er interviews gehouden met ongeveer dertig van

dieren aan te schaffen komt in de eindfase. Van juli tot oktober heeft een online enquête plaatsgevonden die ongeveer 2400 respondenten heeft opgeleverd. Uit de antwoorden kunnen we een beeld schetsen over hoe bewust aspecten van het houden van een huisdier worden overwogen én hoe deze in de praktijk uitpakken. Daarnaast geeft het onderzoek zicht op de motieven voor het houden van een huisdier en de sociale invloed daarop. Uit de respondenten is een selectie gemaakt van eigenaren met een zogenaamd risicodier, zoals exoten, of honden en katten met mogelijk fokproblemen.

deze eigenaren door het hele land. De eerste conclusies komen in zicht maar kunnen nog niet vrijgegeven worden. Belangrijk is de derde fase van het onderzoek, waarin een workshop plaatsvindt met deskundigen uit de praktijk. Centraal staat daarin het conceptrapport en met name welke betekenis het onderzoeksresultaat heeft voor het beleid op de aankoop van (risicovolle) dieren en in het bijzonder op de communicatie met de eigenaren. Voor meer informatie: vincent.pompe@wur.nl

Doorstart Dierenwelzijnsweb

Het Dierenwelzijnsweb (DWW) is een gezamenlijk kennisplatform van onderwijs en onderzoek, en bevat veel informatiebronnen op het gebied van dierenwelzijn. DWW is in 2008 met onder meer kigo-subsidie opgezet, en is een initiatief van het Lectoraat Welzijn van Dieren. Activiteiten en producten van het lectoraat worden via DWW zichtbaar gemaakt cq ontsloten. In maart 2012 is DWW onderdeel geworden van het Groen Kennisnet.

Groen Kennisnet is een dienst van de Groene Kennis Coöperatie, het samenwerkingsverband van alle Groene onderwijsinstellingen in Nederland. Vanaf 1 januari 2013 gaat DWW verder zonder kigo subsidie, maar wel met grote ambities om het kennisplatform (lees ook: kenniskring) verder uit te breiden. Door nog meer informatie van verschillende betrouwbare aanbieders bijeen te brengen wil het Dierenwelzijnsweb één knooppunt op internet worden op het gebied van dierenwelzijn. Dit komt de kwaliteit van het maatschappelijk debat, alsmede de professionalisering van dierhouders, ten goede. Voor meer informatie: marko.ruis@wur.nl

Externe audit lectoraat Welzijn van Dieren

Op 19 december is het lectoraat Welzijn van Dieren door een externe onafhankelijke commissie beoordeeld. De beoordeling markeert het

beginpunt voor de regelmatige beoordeling van praktijkgericht onderzoek binnen onze hogeschool.

Het welzijn van dieren verbeteren door beter de mens als centrale actor te begrijpen. Dat was kortgezegd de focus voor de toekomst van het lectoraat Welzijn van Dieren die de audit opleverde. Een onafhankelijke externe commissie sprak onder voorzitterschap van ir. A. de Bruijn van Hobéon met diverse 'stakeholders' van het lectoraat en met lector Hans Hopster en zijn medewerkers. De commissie bestond verder uit mevr. prof. dr. F. Ohi (hoogleraar Dierenwelzijn & Proefdierkunde aan de Universiteit Utrecht, tevens voorzitter van de Raad voor Dierenaangelegenheden), dr. ir. J.W.G.M. Swinkels (lector Duurzame veehouderijketens aan de HAS Hogeschool in Den Bosch) en mevr. I. van der Hoorn (Hobéon, secretaris).

De commissie toonde veel waardering voor de heldere zelfevaluatie van het lectoraat, de hoge productie in kennisontsluiting en -ontwikkeling en de sterke rol van de lector als verbinder, boegbeeld en aanjager. Ook de door het lectoraat uitgevonden rol van 'projectingenieur' werd met interesse uitgediept. Kritische vragen richtten zich op het VHL-beleid (hrm, kwaliteitszorg) aangaande onderzoek en lectoraten. De commissie onderschreef van harte de ambitie van het lectoraat om zich verder te ontwikkelen in de richting van sociaalwetenschappelijk onderzoek en in het bijzonder naar het creëren van verbindingen en hanteren van conflicten. De potentie van samenwerking tussen lectoraten binnen VHL werd op dit punt hoog ingeschat. Veel toekomst in het verschiet, dus. In januari komt de commissie met haar rapportage. Voor meer informatie: hans.hopster@wur.nl

---

Verbouw dierfaciliteiten VHL Leeuwarden

Wat al jaren op de planning stond, wordt nu eindelijk realiteit: het dierenverblijf van het Van Hall Larenstein in Leeuwarden wordt momenteel verbouwd. Het huidige gebouw voldeed al een poos niet meer aan de eisen en wensen vanuit de opleiding diermanagement. Er zal meer ruimte komen voor onderwijs in de stal, een gescheiden schoon/vuil route, en er zal meer aandacht worden besteed aan dierenwelzijn. Dit laatste proberen we te bereiken door een beter klimaatstelsel, meer (en verbeterde) dierruimtes en minder transport naar het hoofdgebouw. Vél meer dieren zullen er echter niet komen. In het kader van de drie V's zullen de aanwezige dieren beter worden 'benut' en efficiënter in practica worden ingezet. Streven is, om het meeste onderwijs met dieren; en dat zijn ook de snijpractica, in de stal te laten plaatsvinden. Voor meer informatie: joanna.zijlstra@wur.nl

Met vriendelijke groet,

Lectoraat Welzijn van Dieren

Hans Hopster
Tjalling Huisman
Jolanda Hokwerda
Marjolein van Dieren
Vincent Pompe
Irene Walstra
Vincent Neddermeijer
Esther Veenstra

Lectoraat Welzijn van Dieren, Agora 1, 8934 CJ Leeuwarden, Telefoon (0320) 23 80 64

Lectoraat Welzijn van Dieren | [Afmelden voor deze nieuwsbrief](#) | [Disclaimer](#)